

SFL som redskab i psykologiske vurderinger

Christina Fogtmann, Københavns Universitet

Jacob Thøgersen, Københavns Universitet

Author keywords: Mentaliseringsevnen i professionel kommunikation, SFL som metodisk greb i psykologiske vurderinger, Specialevejledning

Abstract: 'Mentalisering' beskriver evnen til at forstå andres og egne handlinger i forhold til mentale tilstande. Teorien om mentalisering har rødder i psykoanalysen og udviklingspsykologien. Den blev introduceret i forbindelse med at behandle patienter med borderline personlighedsforstyrrelse der netop er udfordret i forhold til at forstå handlinger som meningsfulde på baggrund af mentale tilstande (Allen, Fonagy & Bateman 2008). I dag betragtes mentalisering som en evne der er afgørende for al menneskelig interaktion. Den ses som særligt relevant for professionelles muligheder for at skabe forståelse og tryghed i mødet med borgere i institutionelle kontekster, fx hos læger, ledere og undervisere. I flere sammenhænge foretages således interventioner hvor professionelles mentaliseringsevner trænes og vurderes (Fogtmann 2014). Der findes en lang række metoder til at undersøge mentaliseringsevner med (Luyten et al. 2012). Fælles for hovedparten af metoderne er at mentaliseringsevnen vurderes på baggrund af informanternes sproglige realiseringer. Metoderne er imidlertid alle udviklet inden for en psykologisk kontekst, og de har et bemærkelsesværdigt fravær af fokus på hvordan sproglige størrelser kan beskrives og begribes. I dette oplæg vil vi med udgangspunkt i den mest anvendte metode til at studere mentalisering med, den såkaldte reflektive funktionsmanual (Fonagy et al. 1998), foreslå hvordan en systemisk funktionel lingvistisk tilgang kan bidrage til mere transparente og nuancerede vurderinger af mentalisering. Vi vil hermed også diskutere (u)mulighederne i en model som med lån fra SFL forsøger at relatere psykologiens spørgsmål om personens mentaliseringsevne til sprogligt observer- og klassificerbare størrelser. Til eksemplificering vil vi inddrage interviewdata fra et projekt om specialevejledning på universiteterne der bl.a. har som sit formål at diskutere vejlederens mentaliserende processer som forudsætning for vellykket vejledning.

Referencer:

Allen, J. G., Fonagy, P., & Bateman, A. 2008. *Mentalizing in clinical practice*. Washington, London: American Psychiatric Publishing, Inc.

Fogtmann, C. 2014. *Forståelsens psykologi – mentalisering I teori og praksis*. København: Samfundslitteratur

Fonagy, P., Target, M., Steele, H., & Steele, M. 1998. *Reflective-functioning manual, version 5.0 for application to adult attachment interviews*. London: University College London.

Luyten, P., Fonagy, P., Lowyck, B., & Vermote, R. 2012. *Assessment of mentalization*. In A. W. Bateman & P. Fonagy (Eds.), *Handbook of mentalizing in mental health practice* (pp. 43–65). Arlington: American Psychiatric Association.